

Åpenhetsrapport 2023

Kollektiv forvaltning av opphavsrett

Del 1

Introduksjon

Norsk Journalistlag er en fag- og profesjonsforening for redaksjonelle medarbeidere og frilansere. NJ forvalter opphavsrettsmidler på vegne av medlemmene i tråd med vedtektene, og i kraft av avtalelisens for ikke-medlemmer på vårt område. Medlemmer og ikke-medlemmer skal sikres likeverdig behandling.

Forvaltningen av vederlagsmidlene gjøres av landsmøtet på overordnet nivå, og av landsstyret i den mellomliggende perioden. I 2023 ble det tatt inn i vedtektene at landsmøtet skal behandle «Prinsipper for forvaltning av opphavsrettsmidler». Alle vedtak som gjøres er underordnet notoritet og publisitet som skal bidra til åpenhet om hvordan midlene faktisk brukes til enhver tid.

«Prinsipper for fordeling, fradrag og bruk av vederlag til rettighetshavere» ble vedtatt ved landsmøtet 2023, og disse ligger som vedlegg til Åpenhetsrapporten.

Norsk Journalistlag har i tråd med vedtektene og i et historisk perspektiv forvaltet vederlagsmidlene på vegne av medlemmene og ikke-medlemmer. NJs vederlagsinntekter kommer fra kopivederlag, kabelvederlag, kulturavederlag, privatkopieringsvederlag og vederlag fra digital kopiering.

NJs juridiske struktur og styringsstruktur

Norsk Journalistlag er en uavhengig fagforening for redaksjonelle medarbeidere og frilansere. Ved utgangen av 2023 hadde organisasjonen 8570 medlemmer.

Landsmøtet er NJs øverste besluttsende myndighet. Ordinært landsmøte holdes hvert andre år. Landsmøtet velger et landsstyre på 15 medlemmer, inklusiv leder og nestleder som arbeider på heltid i organisasjonen.

Landsstyret er NJs høyeste myndighet mellom landsmøtene, og påser at lagets virksomhet drives i samsvar med vedtektene og landsmøtets vedtak. Vederlagsmidlene budsjetteres og regnskapsføres adskilt fra NJs øvrige midler. NJs sentrale årsoppgjør revideres av statsautorisert revisor, som utpekes av landsmøtet. Landsstyret godkjenner regnskapene etter å ha mottatt kontrollkomitéens desisjonsrapport. Arbeidsutvalget består av leder og nestleder, samt to ytterligere medlemmer fra landsstyret.

NJs sekretariat ledes av en sekretariatsleder, ansatt av landsstyret. Instruks for sekretariatsleder fastsettes av landsstyret.

NJs «eierskap»

Norsk Journalistlag er en av stifterne av Institutt for Journalistikk (IJ), sammen med Norsk Redaktørforening (NR) og Mediebedriftenes Landsforening (MBL), og er representert i styret.

Norsk Journalistlag er medlem av Norsk Presseforbund (NP), og er representert i styret.

Norsk Journalistlag utgir publikasjonen Journalisten, som redigeres etter Redaktørplakaten og Vær Varsom-plakaten. Landsstyret i NJ oppnevner et eget bladstyre for Journalisten, som ansetter redaktøren av bladet.

Kilder for vederlagsmidler

Norsk Journalistlag får vederlagsmidler via

- Kopinor
- Norwaco
 - Herunder «Privatkopieringsmidler»
 - Herunder «Kulturarvvederlag» (NRK)
 - Klareringstjenesten/MBL (NJ mottar vederlag for frilansstoff)
- Bibliotekvederlagsordningen
 - Dette vederlaget forvaltes på vegne av NJ av Pressens faglitteraturfond.

Lov om kollektiv forvaltning av opphavsrett omfatter midler fra Kopinor og Norwaco.

Bibliotekvederlaget er ikke knyttet opp til faktisk kopiering, men er et kulturpolitisk virkemiddel over statsbudsjettet.

NJs politiske ledelse sitter i styrene i Kopinor og Norwaco, og sammen med sekretariatet forhandles det om fordelingen av midlene til opphaverne på vårt område.

Arbeidet med vederlagsmidler i NJ

Tildeling av midler til sosiale, kulturelle og utdanningsmessige ytelser gjøres av NJs landsstyre i forbindelse med budsjettering for kommende år. NJs arbeidsutvalg har delegert myndighet til å vedta detaljerte tildelinger til journalistfaglige aktiviteter innenfor budsjetterte rammer.

NJs sekretariat administrerer og regnskapsfører vederlagsmidlene etter vedtak i landsstyret.

Administrasjonskostnader knyttet til vederlagsforvaltningen er beregnet som andel av lønns- og driftskostnader (inkluderer bl.a. datasystemer og kommunikasjonsarbeid) for sekretariat, politisk ledelse og politiske organer for øvrig.

Kommunikasjon

Norsk Journalistlag informerer om forvaltningen av vederlagene via hjemmesiden. Stipendutlysninger og arrangementsannonsering følges av informasjon om at alle rettighetshavere på området likestilles med NJ-medlemmer. Sosiale medier og ekstern annonsering i noen sammenhenger. Ved utlysning av privatkopieringsmidlene søkes det å nå fram direkte til de miljøene som kan være aktuelle mottakere.

Eksterne arrangører og bevilgninger

Ulike eksterne organisasjoner i bransjen, samt organisasjonsledd internt i NJ, søker midler til debattmøter, seminarer og konferanser i forkant av den årlige budsjettbehandlingen i NJ.

Sekretariatet lyser ut konferansestipender i forkant av flere av disse arrangementene, behandler og utbetaler disse.

Eksterne arrangører er også pålagt å bruke midlene etter formålet og likebehandle rettighetshavere på området. Det bevilges ikke midler til kommersielle aktører.

Bruk av vederlagsmidlene

Vederlagsinntektene for 2023 er i hovedsak benyttet til kollektive formål (utdanningsmessige, kulturelle og sosiale ytelser), men også på individuelle tildelinger i form av særlig stipender.

NJ bestreber seg på å fordele midler slik at de kommer ulike rettighetsgrupper til gode, og medlemmer og ikke-medlemmer har samme rett på ytelsene.

Beløp til fordeling mottatt i 2023

Vederlag mottatt til fordeling er samlet på snaut 28,1 millioner kroner i 2023, sammenliknet med vel snaut 21,6 millioner kroner i 2022.

Av dette er 20,8 millioner kroner fra Kopinor i 2023, hvorav 16,9 millioner kroner er opptjent i 2022 og 2023.

Hovedårsaken til differansen på 4 millioner kroner er vederlag fra det nye avtaleområdet: forvaltning og næringsliv-digital. Dette er en ny avtale hvor fem tidligere avtaler er samlet i en ny avtale. Her har NJ i 2023 fått utbetalt vederlag for tre år (2021,2022 og 2023) på knapt 9 millioner kroner fra denne brukergruppen.

NJ mottok 3,7 millioner kroner i kabelvederlag fra Norwaco. I overkant av 60 prosent av disse midlene mottok NJ først i september.

Vederlag fra Kopinor fordelt på kopierte områder

Skole, analoge kilder	1 986 882
Skole, dialoge kilder	4 036 865
Komm. musikk og kulturskoler	5 244
Universitet og høyskoler	1 886 172
Statsadministrasjonen, fotokopiering	1 236 712
Kommunal og fylkeskommunal adm.	842 559
Arbeidsgiverforeningen Spekter	833 448
NHO	507 211
Forvaltning og næringsliv, digitale kilder	8 745 929
Finansforetak	9 427
Representasjonsavtaler m.m.	316 516
Annet opphavsvederlag	430 657
Norges Kristne Råd, papir og prosjektor	242
Sum mottatt	20 837 864

Vederlag fra Norwaco fordelt på områder for viderefremidling

	TV- distribusjon	Undervisnings- bruk	Bruk i bibliotek og museer	TV på offentlig sted	Sum
31.03		803 502	12 183		815 685
28.06	490 388	234		76 740	567 362
29.09	2 350 133				2 350 133
	2 840 521	803 736	12 183	76 740	3 733 180

Fordeling av vederlagsmidler i 2023

NJ har benyttet og bevilget totalt 30,5 millioner kroner i 2023. Det er nesten 1,1 millioner kroner mer enn beløp mottatt til fordeling, og de overskytende midlene er opparbeidet tidligere år.

Individuell fordeling av rettighetsmidler

Det foreligger per i dag ikke informasjon fra hovedområdene Kopinor og Norwaco som muliggjør identifisering av rettighetshavere på en slik måte at vederlagsmidlene kan fordeles individuelt etter bruk av verkene.

Privatkopieringsvederlaget

Rettighetshaverne får kompensasjon for privat kopiering av radio, tv og podkast, etter årlige tildelinger over statsbudsjettet. NJ lyser midlene ut og de tildeles individuelt etter søknad. 2,4 millioner kroner ble i 2023 utbetalt til 309 rettighetshavere, og det er satt av 10 prosent av tildelt beløp til ikke-identifiserte rettighetshavere. Utbetalt beløp varierer fra 1 000 til 14 000.

Kulturarvvederlaget

NJ forvalter vederlag for tilgjengeliggjøring av NRKs arkiver. Vederlaget går til rettighetshavere som var ansatt i NRK fram til 2015. Opparbeidede midler var ved inngangen til 2023 på 2,7 millioner kroner, og vi mottok vel 0,6 mill i 2023. Det ble avholdt kurs for rettighetshaverne for totalt 1,59 millioner kroner.

Stipendtildelinger

Stipender anses ikke for å være individuell fordeling, men er individuell tildeling.

Det lyses årlig ut reisestipend som rettighetshavere på Kopinor-området kan søke på. Stipendbeløpet var på 20 000 kroner i 2023 og det ble lyst ut og regnskapsført reisestipender for 1,5 millioner kroner. Det ble tilbakeført ubenyttede midler for snaut 0,2 millioner kroner for året 2023 og tidligere år.

Konferansestipender har som formål å gi flere kompetansehevende tiltak i form av deltakelse på journalistfaglige konferanser i regi av NJ og andre arrangører. Det ble delt ut konferansestipend for vel 1,2 million kroner i 2023. Størrelsen på konferansestipendene varierer, og i snitt fikk hver mottaker av konferansestipend omkring 5 898 kroner.

I tillegg til dette ble det utdelt egne konferansestipender til frilansere.

Også priser i form av penger, som utdeles både sentralt og regionalt, er midler som kommer individuelt til gode.

Ivaretagelse av politiske og juridiske interesser

NJ arbeider for å ivareta opphavernes materielle og ideelle rettigheter gjennom politisk arbeid, via vederlagsorganisasjonene, ved forhandlinger om tariffavtaler, stoffutvekslingsavtaler, arbeid for frilanseres rettigheter og ikke minst gjennom individuell rådgivning og juridisk bistand ved f.eks. stofftyveri, salg av rettigheter eller brudd på de ideelle rettighetene. NJ har p.t. fem jurister/advokater som kan bistå med individuelle og kollektive opphavsrettigheter for både medlemmer og ikke-medlemmer. Arbeid for gode økonomiske og ideelle rammebetingelser for opphaverne på området er også vesentlig. NJs sekretariat bistår videre for å sikre gode kompetansehevende tiltak i form av journalistfaglige arrangementer som er åpne for alle rettighetshavere.

Utdanningsmessige ytelser

Utdanningsmessige ytelser til rettighetshaverne individuelt og som gruppe gis på ulike måter. Institutt for Journalistikk driver kurs- og kompetansetilbud for redaksjonelle medarbeidere og frilansere og disse tilbys til rimelig kostnad fordi vederlagsmidler bidrar til driften. Bidrag til driften av Pressens hus som en fellesarena for bransjen, samt journalistfaglige debattmøter, seminarer og konferanser i regi av NJs egne organer, eller i regi av andre organisasjoner, er ytterligere kompetansehevende tiltak.

Det gis individuelt fordelte stipender til målrettede mottakergrupper, egne kurstilbud for frilansere, arbeidsledige og andre grupper av rettighetshavere som midlene særskilt kan tilhøre.

Forskning og utredninger knyttet til bransjens virke og rammebetingelser danner grunnlag for videre kompetanseheving.

Kulturelle ytelser

Ytelser som faller inn under kulturelle formål til rettighetshavere individuelt og som gruppe, er juridisk bistand og rådgivning på opphavsrettsfeltet, forvaltning av presseetikken gjennom Norsk Presseforbund og Pressens Faglige Utvalg, utgivelse av Journalisten, generelt opphavsrettsarbeid, medierettsarbeid, og arbeidsmiljøarbeid.

...

Del 2

Vederlagsregnskapet 2023

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
INNETEKTER		
<u>Tilskudd</u>		
Vederlagsinntekter		
Kopivederlagsinntekter	20 837 864	13 575 339
Kabelvederlagsinntekter	3 733 180	4 916 151
Vederlagsinntekter fra digital kopiering	147 341	147 481
Privatkopieringsvederlagsinntekter	2 703 108	2 536 178
Kulturarvvederlag inntekter	633 935	404 781
Sum vederlagsinntekter	28 055 428	21 579 930
Andre tilskudd		
Tilskudd til delfinansiering av kontingent NP	900 000	900 000
Sum andre tilskudd	900 000	900 000
Sum tilskudd	28 955 428	22 479 930
Netto finansinntekter	439 958	-313 456
SUM INNETEKTER	29 395 386	22 166 474

KOSTNADER

Tilskudd, bevilgninger mv til oppfyllelse av vederlagsfondets formål

Bevilget til lokallag	2 675 776	1 564 250
Bevilget til NJFrilans	131 900	155 025
Bevilget til Journalisten	2 820 800	2 082 000
Kontingent til Norsk Presseforbund	2 378 496	2 046 412
Tilskudd til Institutt for Journalistikk	3 280 000	3 120 000
Tilskudd til journalistfaglige konferanser	2 209 170	2 080 293
Reisestøtte for deltakelse på journalistfaglige konferanser	1 185 455	1 025 258
NJs reisestipend	1 310 726	1 470 744
Privatkopieringsvederlag utbetalt til rettighetshaverne	2 478 708	1 987 625
Tilskudd til Fri-STUP	447 845	437 835
Journalistpriser og stipend	264 131	136 253
Pressens hus	489 175	469 594
Diverse tilskudd	320 000	320 000
Sum tilskudd, bevilgninger mv til oppfyllelse av formålet	19 992 183	16 895 288

Kostnader til aktiviteter som oppfyller formålet

Bistand rettighetshavere

Opphavsrettsarbeid	1 790 501	1 520 346
Medierettsarbeid	1 148 057	915 758
Bistand konferanser og lag	731 747	999 139
Kurs og reisestøtte for frilansere	551 830	549 966
Kurs for arbeidsledige	28 441	6 900
Kurs for rettighetshavere av kulturarvvederlag / NRK-arkiv vederlag	1 592 780	284 651
Annonser, rapporter mv reisestipend	158 726	168 231
Sum bistand rettighetshavere	6 002 082	4 444 992

Vederlagsaktiviteter i NJ

Arendalsuka	40 096	48 139
Temakonferanser	10 934	114 003
Sentralt initierte arrangement	2 652	0
Arbeidsmiljøarbeid	200 792	195 033
Mediepolitisk arbeid	387	116 517
Forskning og utredning	105 080	101 057
NJ student	46 124	16 207
Sum vederlagsaktiviteter i NJ	406 064	590 957
Sum kostnader til aktiviteter som oppfyller formålet	6 408 147	5 035 948
Sum kostnader til vederlagsfondets formål	26 400 330	21 931 237
SUM KOSTNADER TIIL VEDERLAGSFONDETS FORMÅL	26 400 330	21 931 237
ADMINISTRASJONSKOSTNADER	4 073 159	3 110 180
SUM KOSTNADER	30 473 489	25 041 417
ÅRETS AKTIVITETSRESULTAT	-1 078 103	-2 874 943
Årets aktivitetsresultat splittes i:		
Merforbruk kulturarvvederlag	-1 053 935	59 413
Merforbruk privatkopieringsvederlag	-45 911	294 935
Økning i vederlagsfondets kapital	21 743	-3 229 291
Sum	-1 078 103	-2 874 943

Balanseregnskap vederlag 2023

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
EIENDLER		
Oppussing Pressens hus	287 770	415 666
Verdipapirer	22 199 023	21 478 688
Bank særinnskudd (herav bundet 88 720)	5 389 153	7 059 695
Sum plassering Vederlagsfondet	27 875 946	28 954 049
 FORMÅLSKAPITAL MED LOVPÅLAGTE RESTRIKSJONER		
Vederlagsfondets kapital	24 461 814	24 440 071
Vederlagsfondet, ubrukt privatkopivederlag	1 749 956	1 795 867
Vederlagsfondet, ubrukt kulturarvvederlag	1 664 176	2 718 111
Sum formålskapital med lovpålagte restriksjoner	27 875 946	28 954 049

Kontantstrømoppstilling vederlag 2023

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Aktivitetsresultat	-1 078 103	-2 874 941
Poster i aktivitetsregnskapet som ikke har dir. likviditetseffekt		
+ avskrivninger, fordelt oppussings kostnader Pressens Hus	127 896	127 896
+/- nedskrivning av plasseringer og reinvesteringer av renter	0	424 838
Sum poster i aktivitetsregnskapet som ikke har direkte likviditetseffekt	127 896	552 734
Investeringer, avhendelser og finansiering		
+/- netto investeringer/avhendelse i langsiktige og kortsiktige plasseringer som ikke vurderes til virkelig verdi	0	8 000 000
Sum investeringer, avhendelser og finansiering	0	8 000 000
= Sum likviditetsendring gjennom året	-950 207	5 677 793
+ Likviditetsbeholdning 1.1 bankinnskudd	7 059 695	1 381 902
+ Likviditetsbeholdning 1.1 finansielle omløpsmidler	21 478 688	
= Likviditetsbeholdning 31.12	27 588 176	7 059 695
Bundne bankinnskudd utgjør:	88 720	88 090

Finansielle omløpsmidler verdsettes fra 2023 til markedsverdi. De finansielle verdipapirene er derfor inkludert i likviditetsbeholdningen fra og med 2023.

Utvalgte detaljer fra vederlagsregnskapet

Journalistfaglige konferanser 2023

Både NJs egne, åpne konferanser og eksterne.

NJs egne konferanser*	Info	Arrangementstilskudd	Deltakere
		Vedtak for 2023	
Hellkonferansen	Februar 2023	100 000	250
Svarte Natta	November 2023	350 000	270
Gull og gråstein	Oktober 2023	300 000	100
Sum interne konferanser		750 000	620
Et samordningsmøte for konferansene ble også avholdt		27 000	
Eksterne arrangementer		Arrangementsstøtte	Deltakere
		Vedtak for 2023	
Dokfestivalen (Fredrikstad)	sept 2023	150 000	
PK og Årets bilde	mars 2023	175 000	250
Presseveteranene	aug 2023	45 000	85
Puff - Fagpressens konferanse	mars 2023	100 000	110
Radiodager	okt 2023	95 000	521
SKUP	april 2023	220 000	660
Tidsskriftforeningen (Årets tidsskrift + Tidsskriftfestival)	mars 2023	100 000	100
Trondheim Dokumentarfestival	nov 2023	100 000	
Data-SKUP	okt 2023	70 000	240
Sum		1 055 000	1 966

Konferansestipend 2023

Stipender lyses ut i forkant av de forskjellige konferansene.

Gjennomsnittlig stipendbeløp pr mottaker i 2023 var omkring 5 898 kroner.

Konferansestipend			
	Maksbeløp	Antall	Samlet sum
Studentstipend	10000	47	277 482
Gull og gråstein	6000	8	27 070
Hellkonferansen	6000	2	9 384
Årets Bilde/Fotofagdag	6000	7	26 694
SKUP	8000	27	216 000
Svarte Natta	8500	59	364 858
Data-SKUP	6000	3	11 780
Dokfestivalen	6000	18	91 155
Radiodager	6000	22	118 349
Trondheim Dokumentarfestival	6000	8	42 682
Totalt		201	1 185 454

NJs regionale aktiviteter

Arrangement for alle rettighetshavere, i regi av lokallag, inkl. vederlagsaktiviteter i regi av NJ Frilans.

	Kvelds- møte	Dags- samling	Flerdags- samling	Journalist- priser	Fotokon- kurranser	Andre prosjekt- kostnader	Sum
Agder	47 895	0	122 000	10 000	7 115	0	187 010
Akershus	0	0	85 767	10 000	10 000	0	105 767
Bergen	32 213	79 072	0	10 200	8 330	0	129 815
Buskerud	35 476	0	0	9 675	7 000	0	52 151
Frilans	0	24 245	0	22 820	0	84 835	131 900
Haugesund	80 534	0	136 169	10 000	10 000	0	236 702
Innlandet	10 000	35 000	35 000	10 000	10 000	0	100 000
Møre og Romsdal	45 955	135 000	344 891	16 211	0	0	542 057
Oslo	91 610	104 800	0	0	0	0	196 410
Sogn og Fjordane	6 297	96 957	0	0	0	0	103 254
Stavanger	0	97 000	0	10 000	10 000	0	117 000
Telemark	7 871	0	32 500	13 332	6 666	0	60 369
Nord	36 313	0	510 866	10 999	13 821	0	571 999
Trøndelag	56 276	0	0	10 000	10 000	0	76 276
Vestfold	0	0	51 098	9 000	8 000	0	68 098
Østfold	114 368	0	0	7 250	7 250	0	128 868
	564 807	572 075	1 318 291	159 487	108 182	84 835	2 807 676

Bistand

NJs sekretariat yter bistand, individuelt og på gruppenivå, til medlemmer og ikkemedlemmer.

Bistand 2023	
Opphavsrettsarbeid	1 790 501
Medierettsarbeid	1 148 057
Arrangementsbistand	647 791
Totalt	3 586 349

Annen journalistfaglig virksomhet

Journalistfaglig virksomhet 2023	
Tilskudd Fri-STUP	268 345
Kurs for frilansere på IJ	350 000
Kurs for arbeidsledige på IJ	28 441
Presseveteranene	70 000
Senter for undersøkende journalistikk SUJO	250 000
Møtekostnader	427
Kontingenter	1 000
Sum	968 213

